

MUHASEBE EĞİTİMİ ALAN LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRENME YAKLAŞIMLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA*

Dr. Öğr. Üyesi Ersin KURNAZ^a

Ampirik Araştırma
(Empirical Research)

*Muhasebe ve Vergi
Uygulamaları Dergisi*
Temmuz 2019; 12 (2): 237-254

ÖZ

Bu çalışma, lisans düzeyinde muhasebe derslerinden en az birini alan öğrencilerin öğrenme yaklaşımlarına eğilim düzeylerini belirlemeyi ve bazı değişkenler (cinsiyet, yaş, sınıf, eğitim şekli, mezun olunan lise türü, derslere devam durumu, dersleri tekrar etme sıklığı ve başarı durumu) ile öğrenme yaklaşımları arasında ilişki olup olmadığını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda, Bayburt Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde muhasebe derslerinden en az birini almış olan öğrencilere anket uygulanmıştır. Uygulamaya ilişkin veriler Bağımsız T-Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile test edilmiştir. Araştırma sonucunda, ne derin öğrenme ne de yüzeysel öğrenme yaklaşımı açısından baskın olarak nitelenebilecek kadar ciddi bir fark bulunmuştur. Ancak kısmen de olsa öğrencilerin muhasebe eğitiminde yüzeysel öğrenmeye eğilimli oldukları söylenebilir. Son olarak, yirmi bir ve üzeri yaş aralığında, dördüncü sınıf, imam hatip lisesi mezunu ve derste işlenen konuları hiç tekrar etmeyen öğrenciler yüzeysel öğrenmeye, derste işlenen konuları ders saatleri dışında sürekli olarak tekrar eden ve not ortalaması yüksek olan öğrenciler ise derin öğrenmeye daha yatkın oldukları tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Muhasebe Eğitimi, Derin Öğrenme, Yüzeysel Öğrenme.

JEL Kodları: M41, I21.

APA Stili Kaynak Gösterimi:

Kurnaz, E. (2019). Muhasebe Eğitimi Alan Lisans Öğrencilerinin Öğrenme Yaklaşımları Üzerine Bir Araştırma. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*. 12 (2), 237-254.

* Makalenin gönderim tarihi: 02.04.2018; Kabul tarihi: 06.07.2018, iThenticate benzerlik oranı %11
^a Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Hastane İşletmeciliği ABD, ersin.kurnaz@erzincan.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6787-5368.

A RESEARCH ON THE LEARNING APPROACHES OF UNDERGRADUATE STUDENTS TAKEN ACCOUNTING COURSE

ABSTRACT

The purpose of this study is to determine learning approach level of students who have undergraduate accounting education and it is aimed to determine whether there is a relationship between some variables (gender, age, class, type of education, type of high school graduated, attendance to classes, frequency of repeating lessons, achievement status) and learning approaches. For this purpose, a questionnaire was applied to the students who had taken at least one of the accounting courses in Bayburt University Faculty of Economics and Administrative Sciences. Questionnaire data were tested with Independent T-Test and One-way ANOVA. As a result of the research, neither a deep learning nor a surface learning approach has been found to be dominant. However, it can be said that students are more prone to surface learning in accounting education. Finally, it has been determined that students who are repeatedly taught and who have a high grade average are more likely to have a deep learning approach, while students who are in the age range of twenty-one and over, fourth grade, graduates of religious high schools and never repeating lessons have tendency to surface learning approach.

Keywords: Accounting Education, Deep Learning, Surface Learning.

JEL Codes: M41, I21.

1. GİRİŞ

Eğitim tarih boyunca insanlığın çağdaşlaşması, gelişmesi ve değişmesi için ihtiyaç duyulan en önemli unsurlardan biri olmuştur. İçinde bulunulan dönemin koşullarına göre de eğitimden beklentiler sürekli değişmiştir. Bilgi çağı olarak ifade edilen günümüzde ise, bilgilerin tamamına sahip olmaktan ziyade, katma değer sağlayabilecek bilgilere sahip olmak daha çok önem kazanmıştır. Bu durum da olaylara eleştirel bir gözle bakabilen, olaylar arasında ilişki kurabilen, analitik düşünebilen ve olayları her yönüyle derinlemesine irdeleyebilen uzman bireyler yetiştirmeyi gerekli kılmıştır. Bu açıdan değerlendirildiğinde hem özel sektörde hem de kamu sektöründe hayati öneme sahip muhasebe bilgilerini nerede, nasıl ve ne zaman kullanabileceğini bilen ve elindeki bilgileri mesleği ile ilgili gelişmeler doğrultusunda etkin bir şekilde yönetebilen, muhasebe meslek mensuplarına duyulan ihtiyacı artırmıştır. Bu niteliklere uygun bireylerin yetiştirilmesinde en büyük sorumluluk ise birçok kişi için eğitim öğretimin son aşaması olan üniversitelerdedir.

Temel görevlerinden biri öğretim olan üniversiteler çağın ihtiyaçlarını karşılayabilecek nitelikte bir anlayışa sahip olmalıdır. Bu kapsamda öğrencilerin öğrenmeyi nasıl algıladıkları veya nasıl algılamaları gerektiği ortaya konmalıdır. Diğer bir ifadeyle, öğrencilerin öğrenme yaklaşımları belirlenerek gerekli öğretim teknikleri geliştirilmelidir.

Muhasebenin hem bir bilim dalı hem de meslek grubu olduğu düşünülürse, muhasebe derslerini alan öğrencilerin öğrenme yaklaşımlarının belirlenmesi

önem kazanmaktadır. Ayrıca uygulamaya dönük bir alan olması nedeniyle özellikle derinlemesine bir öğretim felsefesinin benimsenmesi gerekir.

Literatürde öğrencilerin öğrenme yaklaşımlarının belirlenmesiyle ilgili özellikle eğitim fakültelerine yönelik yapılmış birçok çalışma bulunmaktadır. Ancak muhasebe eğitimi alan öğrencilere yönelik ulusal yazında Ayanoğlu vd. (2014), Tazegül ve Gerekan (2017) ve Öztürk'ün (2018) çalışmaları dışında herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır.

Yukarıdaki değerlendirmeler ışığında bu çalışma, lisans düzeyinde muhasebe derslerinden en az birini alan öğrencilerin öğrenme yaklaşımlarını tercih etme düzeylerini belirlemeyi ve bazı değişkenler (cinsiyet, yaş, sınıf, eğitim şekli, mezun olunan lise türü, derslere devam durumu, dersleri tekrar etme sıklığı ve başarı durumu) ile öğrenme yaklaşımları arasında ilişki olup olmadığını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda Bayburt Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde okuyan ve muhasebe derslerinden en az birini almış olan öğrenciler ile anket çalışması yapılmıştır. Uygulamaya ilişkin veriler SPSS programı yardımıyla analiz edilmiştir. Son olarak elde edilen analiz sonuçlarına göre, araştırma hakkında değerlendirmelerde bulunulmuştur.

2. MUHASEBE EĞİTİMİ

Teknolojik gelişmeler, piyasa koşullarının değişmesi, artan rekabet ve küreselleşme gibi faktörler, işletmeleri çağın koşullarına ayak uydurabilmesi için sürekli dinamik bir yapıya sahip olmalarını gerekli kılmaktadır. Bu faktörler aynı zamanda bilginin doğru üretilmesi ve kullanıcılara zamanında ulaşması sonucunu da beraberinde getirmiştir. Diğer bir ifadeyle, kaliteli ve güvenilir finansal bilgiye olan ihtiyacı artırmıştır. İşletmelerde bu bilgiyi üreten, özü insan faktörüne dayanan sistem muhasebe bilgi sistemidir. Dolayısıyla amacına uygun bilginin üretilmesinde eğitilmiş, nitelikli ve kaliteli işgücünün önemi göz ardı edilemez (Figen ve Ayanoğlu, 2007:116).

1980'lerin sonlarından günümüze kadar yayınlanan çalışmalarda muhasebe eğitimi ile ilgili olarak, küreselleşen iş dünyasında etkili olacak her türlü bilgi ve beceriye sahip ve sürekli gelişime açık öğrencilerin muhasebe programlarından mezun olmalarının önünü açacak bir değişim ve yenilik çağrısı yapılmıştır. Ayrıca çalışmalarda öğrencilerin uzmanlaşması için yüzeysel bir yaklaşımdan ziyade derinlemesine bir eğitim yaklaşımının benimsenmesi gerektiği ifade edilmiştir (Byrne ve Flood, 2005:112).

Bu kapsamda muhasebe eğitiminde yeni bakış açıları ve yeni yöntem geliştirme çabaları sürekli güncelliğini korumaktadır. Etkin bir muhasebe eğitimi için öğrenme ve öğretme aşamalarında bilgiyi karşı tarafa aktarmanın yanı sıra, öğrenmenin gerçekleştiğinin göstergesi olarak uygulamaya yönelik yeteneğin de geliştirilmesi gerekir. Eksiksiz bir

muhasabe eğitimi vermek, sadece öğrencileri teorik bilgilerle donatmak değil, aynı zamanda bu bilgilere ek olarak problem çözme, analitik düşünme ve takım halinde çalışma gibi yetenekleri de içermelidir (Kaytmaz Balsarı ve Aslantürk, 2007: 245).

Muhasabe eğitiminde teori ve uygulama birbirinden ayrılamaz iki parça gibi düşünülmelidir. Muhasabe eğitiminde daha ilk derste verilen temel bilgiler ile sonraki derslerde verilecek olan bilgilerin birbiriyle bütünleşmesinin sağlanması ve bu bilgilerin uygulama ile pekiştirilmesi gerekir (Demirkan, 2001: 54). Ancak bu uygulamalar öğretici tarafından tek yönlü olmamalı, öğrencilerin de aktif bir şekilde katılımıyla sağlanmalıdır. Bu şekilde ezberci eğitimden, öğrenme odaklı eğitime geçilmiş olur (Hatunoğlu, 2006:192). Ayrıca muhasabe eğitiminin amacına ulaşabilmesi, öğrencilerin niteliklerine, öğrenme faaliyetlerine, ölçüm standartlarına ve ders materyallerinin niteliğine bağlıdır (Sayın vd., 2005:102).

Özetle, muhasabe eğitimi veren kurumların ve bu eğitimi alan öğrencilerin kalitesinin artırılması ve uygun öğretim tekniklerinin uygulanması kaçınılmaz hale gelmiştir. Ayrıca muhasabe eğitimi bir mesleki eğitim niteliği taşıdığı için, bu eğitimi alanlar mesleğin gerektirdiği tüm becerilere sahip olmalıdırlar. Bu amaçla hangi düzeyde olursa olsun, muhasabe eğitimi veren tüm kurumların müfredatları eğitim şekilleri ve eğiticileri, alandaki gelişmeler ve işletmelerin ihtiyaçları dikkate alınarak güncellenmesi gerekir.

3. ÖĞRENME YAKLAŞIMLARI

Literatürde öğrencilerin öğrenme yaklaşımlarıyla ilgili ilk öncü çalışmalar Marton ve Saljö (1976a, 1976b) tarafından yapılmıştır. Öğrencilerin belli bir okuma parçasını nasıl algıladıkları ve öğrenme işine nasıl baktıklarını belirlemeyi amaçlayan bu çalışmalar sonucunda öğrenme yaklaşımları geliştirilmiştir. Söz konusu çalışmalarda öğrencilerin bir kısmı okudukları metni bir bütün olarak görüp, metnin ana fikrini kavramaya çalışırken, diğer bir kısmı ise metni, sorulabilecek sorulara cevap verebilmeleri için ezberlenmesi gereken ayrı bilgi ünitelerinin toplamı olarak görmüşlerdir. Öğrencilerin sergilediği birinci davranış “*derin öğrenme yaklaşım*” ikincisi ise, “*yüzeysel öğrenme yaklaşım*” olarak ifade edilmiştir (Önder ve Beşoluk, 2010: 57).

Derin öğrenme yaklaşımını benimseyen öğrenciler, öğrenme eylemini içselleştirerek olayı daha önceki bilgi ve tecrübeleriyle ilişkilendirme ve konunun mantığını anlama eğilimindedirler. Yüzeysel öğrenme yaklaşımını tercih eden öğrenciler ise, öğrenme eyleminde kendisini pasif olarak konumlandırıp, sunulan bilgileri sorgulamadan ve ilişkilendirmeden kabullenmeyi tercih ederler (Hall vd., 2004: 490). Derin ve yüzeysel

öğrenme yaklaşımlarının başlıca özellikleri Tablo-1’de sunulmaktadır (Hassall ve Joyce, 2001: 146).

Tablo-1: Derin ve Yüzeysel Öğrenme Yaklaşımlarına Ait Özellikler

Derin Öğrenme Yaklaşımı	Yüzeysel Öğrenme Yaklaşımı
Konunun öğrenilebilmesi için gayret gösterilir.	Öğrenilen konu sadece tekrarlanır.
Öğrenen, öğrenim sürecinde aktif yer alır.	Öğrenen, öğrenim sürecinde pasif konumda kalır.
Deneyim ve önceki bilgiler ile konu ilişkilendirilir.	Yüzeysel bilgi elde edilir ve ezbere dayalıdır.
Öğrenilen bilgiler ile tutarlı ve mantıklı çıkarımlar sağlar.	Herhangi bir plan veya strateji geliştirilmez.
Uzun vadeli kazanımlar amaçlanır.	Kısa vadeli kazanımlar amaçlanır.

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere, derin öğrenme yaklaşımını benimseyen öğrencilerin öğrendikleri bilgiler, yüzeysel öğrenme yaklaşımını tercih edenlerinkine göre, daha kalıcı ve katma değer sağlayıcı niteliktedir. Dolayısıyla özellikle teorik ve uygulamalı eğitimi gerektiren muhasebe gibi bilimlerde, derin öğrenme yaklaşımının daha ön plana çıkması gerekir.

Öğrenme yaklaşımları öğreticinin öğrenciye karşı tutumu, amaçları, kalitesi, mesleki uygunluğu, kullandığı öğretim materyal ve teknikleri; öğrencinin öğrenilen konuya yönelik ilgisi, sınıf içi ve dışı değerlendirilme şekli gibi faktörlere bağlı olarak değişebilir (Ellez ve Sezgin, 2002: 2). Ancak hem öğrencinin niyetini hem de bilgiyi aktarma biçimini ifade eden öğrenme yaklaşımlarında en önemli etken öğrencinin niyetidir. Entwistle ve Entwistle (1991) öğrencinin öğrenme yaklaşımı tercihini belirleyen temel etkenin, öğrencinin niyeti olduğunu ifade etmiştir. Burada dikkate alınması gereken temel nokta, bu niyetin bazı içsel veya dışsal değişkenlerin etkisiyle değişebileceğidir (Ekinci, 2009: 77). Bu kapsamda öğrenme yaklaşımlarını etkileyen öğrenci ve öğretici kaynaklı etmenler Biggs (1999), Entwistle (1988) ve Ramsden (1992)’in çalışmalarından derlenerek Tablo-2’de özetlenmiştir (Önder ve Beşoluk, 2010: 58).

Tablo-2: Öğrenme Yaklaşımlarına Etki Eden Etmenler

	Derin öğrenme	Yüzeysel öğrenme
Öğrenci Kaynaklı Etkiler	Konu ile ilgili güdüsel merakı sahip olma	Herhangi bir diplomaya sahip olmak için ilgi duymadığı bir alanda eğitim alma
	Olaya zihinsel olarak bağlanma ve işi yapmaya karar verme	Akademik alanlara değil, daha çok sosyal aktivitelere ilgi duyma
	Yeni öğrenmeler için temel bilgilere sahip olma	Gerekli temel bilgilere sahip olmama
	Eğitim sürecindeki olumlu deneyimler	Yeterli zamanın olmaması
	Başarılı olabilme güvenine sahip olma	Yüksek kaygı düzeyine sahip olma
Öğretici Kaynaklı Etkiler	Konuya kişisel ilgi	Konuya karşı ilgisiz olma
	Konunun yapısını mantıklıca açıklama	Konuyu birbiri ile ilişkisiz sunma
	Konunun özüne odaklanma	Öğrenciyi pasifize edecek tarzda ders anlatma
	Kavram karmaşasını giderme	Müfredatı bitirmek için acele etme
	Öğrenciyi öğrenmede aktif olarak kullanma	Konuyu bitirmek için yüzeysel anlatma
	Eleştirel ve katkı sağlayıcı fikirleri birlikte kullanma	Cesaret kırıcı ifadeler kullanma
	Eski konular ile yeni konuları ilişkilendirme	Düşük başarı beklentisi içinde olma
	Öğrencilerin hata yapmasına izin verme	Değerlendirmeleri kısa bir döngüde yapma
	Öğrenme çıktılarını tutarlı değerlendirerek güven duygusu verme	Güvensizlik hissinde olma

Özetle, her düzeydeki eğitim esnasında eğitimin kalitesini öğrencilerin öğrenme yaklaşımı tercihlerinin etkilediği görülmektedir. Tablo-2'den de anlaşılacağı gibi bu yaklaşımları da birçok değişken etkilemektedir.

4. METODOLOJİ

4.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışma, lisans düzeyinde muhasebe derslerinden en az birini alan öğrencilerin öğrenme yaklaşımlarını tercih etme düzeylerini belirlemeyi ve bazı değişkenler (*cinsiyet, yaş, sınıf, eğitim şekli, mezun olunan lise türü, derslere devam durumu, dersleri tekrar etme sıklığı ve başarı durumu*) ile

öğrenme yaklaşımları arasında ilişki olup olmadığını ortaya koymayı amaçlamaktadır.

4.2. Araştırmanın Kapsam ve Yöntemi

Muhasebe eğitimi alan öğrencilerin öğrenme yaklaşımlarının belirlenmesini ve bu yaklaşımların farklı değişkenler açısından değerlendirilmesini amaçlayan araştırmanın örneklemini 2017-2018 güz döneminde Bayburt Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde okuyan ve muhasebe derslerinden en az birini almış olan 720 öğrenci oluşturmaktadır. Bu kapsamda araştırmanın amaçları doğrultusunda hazırlanan anket, örnekleme oluşturan 720 öğrenciye yüz yüze uygulanmıştır.

Anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcıların demografik özelliklerini belirlemeye yönelik sorular, ikinci bölümde ise "Düzenlenmiş İki Faktörlü Öğrenme Yaklaşımları Envanteri" ölçeğinde yer alan ifadeler bulunmaktadır.

Öğrenme yaklaşımları ölçeğinin yeniden düzenlenmiş formunun (Revised Two-Factor Study Process Questionnaire: R-SPQ-2F) orijinal şekli Biggs vd., (2001) tarafından geliştirilmiş olup Batı vd. (2010) tarafından Türkçe'ye uyarlanarak geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Söz konusu ölçek 10'ar ifadenin yer aldığı "Derin Öğrenme" ve "Yüzeysel Öğrenme" olmak üzere iki alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin maddelerinin cevaplanmasında 5'li Likert tipi ölçek (1=Kesinlikle Katılmıyorum, 2=Katılmıyorum, 3=Kararsızım, 4=Katılıyorum, 5=Kesinlikle Katılıyorum) kullanılmıştır. Bu bağlamda derin öğrenme ve yüzeysel öğrenme yaklaşımından alınabilecek en düşük puan 10 ($10 \times 1 = 10$), orta puan 30 ($10 \times 3 = 30$) ve en yüksek puan 50'dir ($10 \times 5 = 50$).

Araştırmanın örneklemini oluşturan 720 öğrencinin 303'ünden geçerli geri dönüş alınabilmiştir. Bu oran da yaklaşık %42'lik bir geri dönüş oranına denk gelmektedir. Aynı zamanda %95 güven düzeyinde ve %5 hata payı ile çalışmanın istatistiki olarak anlamlı olabilmesi için en az 251 kişiden geçerli geri dönüşün olması gerekir (<http://www.surveysystem.com/sscalc.htm>). Bu kapsamda 303 öğrenciden geçerli geri dönüşün olması, hedeflenen sayının üzerinde bir geri dönüşün olduğunu göstermektedir. Anketlerden elde edilen veriler, güvenilirlik analizi yapıldıktan sonra SPSS programı yardımıyla analiz edilmiştir.

4.3. Güvenilirlik Analizi

Güvenilirlik, ankette yer alan soruların birbirleriyle olan tutarlılığının ve söz konusu sorunu ölçmede homojenliğinin rakamsal olarak ifade edilmesidir. İstatistikte güvenilirlik ölçülürken genellikle Cronbach Alfa katsayısı tercih edilmektedir. Alfa (α) katsayısı $0,00 \leq \alpha < 0,40$ - ölçek güvenilir değil, $0,40 \leq \alpha < 0,60$ - ölçeğin güvenilirliği düşük, $0,60 \leq \alpha < 0,80$ - ölçek oldukça

güvenilir $0,80 \leq \alpha < 1,00$ - ölçek yüksek derecede güvenilirlikte şeklinde sınıflandırılmaktadır (Akgül ve Çevik, 2003: 435):

Bu kapsamda öğrenme yaklaşımı ölçeğinin geneli ve derin öğrenme-yüzeysel öğrenme alt boyutları için Cronbach Alfa katsayısı hesaplanmış ve α değeri sırasıyla 0,675; 0,803; 0,645 olarak bulunmuştur. Bu katsayılar; $0,60 \leq \alpha < 0,80$ ve $0,80 \leq \alpha < 1,00$ aralığında olduğu için toplanan verilerin güvenilir olduğunu göstermektedir.

5. ARAŞTIRMA BULGULARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

5.1. Demografik Özellikler

Öğrencilerle ilgili demografik bilgiler Tablo 3'te yer almaktadır.

Tablo-3: Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Demografik özellikler		Frekans	Yüzde
Cinsiyet	Erkek	137	45,2
	Kadın	166	54,8
	Toplam	303	100
Yaş	18	34	11,2
	19	63	20,8
	20	53	17,5
	21	50	16,5
	21'den fazla	103	34,0
	Toplam	303	100
Sınıfı	1	128	42,2
	2	63	20,8
	3	19	6,3
	4	93	30,7
	Toplam	303	100
Eğitim şekli	Birinci öğretim	186	61,4
	İkinci öğretim	117	38,6
	Toplam	303	100
Mezun olunan lise	Ticaret meslek lisesi	42	13,9
	Anadolu lisesi	114	37,6
	İmam hatip lisesi	46	15,2
	Açıköğretim lisesi	10	3,3
	Diğer	91	30,0
	Toplam	303	100

Derslere devam durumu	Hiç	9	3,0
	Yarisından azına	19	6,3
	Yarı yarıya	36	11,9
	Yarisından fazla	72	23,8
	Tamamına	167	55,1
	Toplam	303	100
Dersleri tekrar etme durumu	Hiç	79	26,1
	Bazen	200	66,0
	Her zaman	24	7,9
	Toplam	303	100
Başarı durumu	2.00'dan az	71	23,7
	2.00-2.49	121	39,9
	2.50-2.99	82	27,1
	3.00-3.49	22	7,3
	3.50 ve üzeri	7	2,3
	Toplam	303	100

Öğrencilerin demografik özelliklerinden öne çıkan yüzdelere bakıldığında, çalışmaya katılan 303 kişinin %54,8'nin kadın, %34,0'mın 21'den fazla yaş aralığında, %42,2'sinin birinci sınıf, %61,4'ünün birinci öğretim, %37,6'sının Anadolu lisesi mezunu, %55,1'i derslerin tamamına devam ettiği, %66,0'ı dersleri bazen tekrar ettiği ve son olarak %39, başarı durumunun 2.00-2.49 aralığında olduğu görülmektedir. Bu bilgilere göre muhasebe derslerine genel olarak katılımın yüksek olduğu ancak dersleri tekrar etme sıklığının çok yüksek olmadığı söylenebilir. Ayrıca öğrencilerin başarı durumunun değerlendirilmesinde kullanılacak kriterlerden olan not ortalamalarına bakıldığında, ortalaması 3.00 ve üzeri olan öğrenci sayısının az olması dikkat çeken bir husustur.

5.2. Öğrencilerin Öğrenme Yaklaşımlarına Eğilimli Olma Düzeyleri

Daha önce de ifade edildiği üzere; öğrenme yaklaşımları ölçeği derin öğrenme ve yüzeysel öğrenme yaklaşımı alt boyutlarından oluşmaktadır. Bu kapsamda muhasebe derslerinden en az birini alan öğrencilerin öğrenme yaklaşımlarına eğilimli olma düzeylerine ilişkin toplam ortalama puanları ve standart sapmaları Tablo-4'te verilmiştir.

Tablo-4: Öğrencilerin Öğrenme Yaklaşımlarına İlişkin Puanlarının Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları

Öğrenme Yaklaşımları	Puan aralığı	N	Ortalama	Standart Sapma
Derin Öğrenme	10-50	303	27,84	7,70
Yüzeysel Öğrenme	10-50	303	30,96	6,69

Öğrencilerin öğrenme yaklaşımlarını belirme açısından Tablo 4 incelendiğinde, öğrencilerin derin öğrenme eğilimleri toplam puanlarının ortalaması (27,844) yüzeysel öğrenme eğilimlerinin toplam puanlarının ortalamasından (30,960) düşük olduğu görülmektedir. Buna göre, öğrencilerin yüzeysel öğrenme yaklaşımına daha eğilimli olduğu söylenebilir.

5.3. Öğrencilerin Öğrenme Yaklaşımlarına Eğilimli Olma Düzeylerinin Bazı Değişkenlerle İlişkileri

Çalışmanın bu kısmına ilişkin bulgular iki grupta incelenmiştir.

5.3.1. Öğrencilerin Öğrenme Yaklaşımlarına Eğilimli Olma Düzeylerinin Cinsiyet ve Eğitim Şekli Değişkenleri İle Karşılaştırılması

Öğrenme yaklaşımları toplam ortalama puanlarının cinsiyet ve eğitim şekli değişkenlerine göre karşılaştırılmasında değişkenler iki alt boyuta sahip olduğu için bağımsız t-testi kullanılmış ve anlamlılık düzeyi %5 olarak alınmıştır. Tablo 5'te öğrencilerin ölçekten aldıkları puanların aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları ile t-testi sonuçları gösterilmiştir.

Tablo-5: Öğrencilerin Cinsiyet ve Eğitim Şekline Göre Öğrenme Yaklaşımları

Öğrenme Yaklaşımı	Cinsiyet	N	Ortalama	Standart Sapma	t	p
Derin Öğrenme	Erkek	137	28,39	7,76	1,128	0,260
	Kadın	166	27,39	7,65		
Yüzeysel Öğrenme	Erkek	137	31,51	6,75	1,126	0,194
	Kadın	166	30,50	6,63		
Öğrenme Yaklaşımı	Eğitim Şekli	N	Ortalama	S.S	t	p
Derin Öğrenme	Birinci Öğretim	186	28,16	7,85	0,901	0,368
	İkinci Öğretim	117	27,34	7,47		
Yüzeysel Öğrenme	Birinci Öğretim	186	31,36	6,72	1,312	0,191
	İkinci Öğretim	117	30,32	6,64		

Öğrencilerin öğrenme yaklaşımları puanlarının cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılmasını gösteren t-testi sonuçlarına göre, öğrencilerin cinsiyetleri ile derin öğrenme ve yüzeysel öğrenme yaklaşımı arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır (derin öğrenme: $p=0,260>0,05$; yüzeysel öğrenme: $p=0,194>0,05$). Aynı şekilde eğitim şekli değişkeni açısından da her iki yaklaşım arasında anlamlı bir fark tespit edilememiştir (derin öğrenme: $p=0,368>0,05$; yüzeysel öğrenme: $p=0,191>0,05$).

5.3.2. Öğrencilerin Öğrenme Yaklaşımlarına Eğilimli Olma Düzeylerinin Yaş, Sınıf, Mezun Olunan Lise Türü, Derslere Devam Durumu, Derste İşlenen Konuları Tekrar Etme Sıklığı ve Başarı Durumu Değişkenleri İle Karşılaştırılması

Öğrenme yaklaşımları toplam ortalama puanlarının değişkenlere göre karşılaştırılmasında değişkenler ikiden fazla alt boyuta sahip olduğu için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmış ve anlamlılık düzeyi %5 olarak alınmıştır. Tablo 6'da öğrencilerin ölçekten aldıkları puanların aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları ile yaş değişkenine göre tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları verilmiştir.

Tablo-6: Öğrenme Yaklaşımları Ölçeği Puanlarının Yaş Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Öğrenme yaklaşımı	Yaş	N	Ortalama	Standart Sapma	F	p
Derin öğrenme	18	34	25,64	8,81	0,874	0,480
	19	63	27,88	8,35		
	20	53	28,00	7,37		
	21	50	28,72	8,57		
	21'den fazla	103	28,03	6,56		
Yüzeysel öğrenme	18	34	30,26	6,78	3,970	0,004
	19	63	28,82	6,99		
	20	53	30,05	6,37		
	21	50	31,40	6,97		
	21'den fazla	103	31,74	6,11		

Yaş değişkenine göre, öğrencilerin derin öğrenme yaklaşımı puanlarının anlamlı bir farklılık göstermediği ($p=0,480>0,05$), yüzeysel öğrenme yaklaşımı puanlarının ise anlamlı bir farklılık gösterdiği ($p=0,004<0,05$) görülmektedir. Farkın yönünü belirlemeye yönelik öğrencilerin yüzeysel öğrenme yaklaşımına ilişkin ortalama puanlarına bakıldığında, 21 ve üzeri yaş (31,40) aralığında olan öğrencilerin lehine anlamlı biçimde daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Öğrenme ile yaş arasında ters bir ilişkinin olduğu

kabul edilmektedir. Bu sonuç insanın yaşı ilerledikçe öğrenme kabiliyetinin zayıflaması ile daha çok yüzeysel ve ezbere dayalı bir öğrenmeye eğilimli olduğunu göstermektedir.

Tablo-7: Öğrenme Yaklaşımları Ölçeği Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Öğrenme yaklaşımı	Sınıf	N	Ortalama	Standart Sapma	F	p
Derin öğrenme	1	128	27,40	8,33	1,362	0,255
	2	63	29,06	8,86		
	3	19	29,94	7,82		
	4	93	27,19	5,59		
Yüzeysel öğrenme	1	128	29,71	6,79	6,326	0,000
	2	63	30,23	7,12		
	2	19	29,78	6,05		
	4	93	33,39	5,78		

Tablo-7 incelendiğinde, sınıf değişkeni açısından öğrencilerin derin öğrenme yaklaşımı puanlarının anlamlı bir farklılık göstermediği ($p=0,225>0,05$), yüzeysel öğrenme yaklaşımı puanlarının ise anlamlı bir farklılık gösterdiğini ($p=0,000<0,05$) ve bu farkın dördüncü sınıfta olan öğrenciler (33,39) lehine yüksek olduğu görülmektedir. Bu sonucun çıkmasında yine yaş değişkeninin etkili olduğu söylenebilir.

Tablo-8: Öğrenme Yaklaşımları Ölçeği Puanlarının Mezun Olunan Lise Türü Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Öğrenme yaklaşımı	Mezun olunan lise	N	Ortalama	Standart Sapma	F	p
Derin öğrenme	Ticaret Meslek Lisesi	42	29,38	8,39	0,506	0,731
	Anadolu Lisesi	114	27,48	7,90		
	İmam Hatip Lisesi	46	27,56	6,47		
	Açıköğretim Lisesi	10	27,30	9,14		
	Diğer	91	27,79	7,61		
Yüzeysel	Ticaret Meslek Lisesi	42	32,54	6,61		
	Anadolu Lisesi	114	30,23	6,63		

öğrenme	İmam Hatip Lisesi	46	32,82	5,72	2,230	0,006
	Açıköğretim Lisesi	10	31,60	6,34		
	Diğer	91	30,12	7,11		

Tablo-8'e göre, öğrencilerin öğrenme yaklaşımlarına ilişkin puanları mezun olunan lise değişkeni ile karşılaştırıldığında, öğrencilerin derin öğrenme eğilimleri ile mezun olunan lise arasında anlamlı bir fark olmadığı ($p=0,731>0,05$) ancak yüzeysel öğrenme eğilimi arasında anlamlı bir farklılık ($p=0,006<0,05$) olduğu tespit edilmiştir. Bu farkın da imam hatip lisesi (32,82) mezunu olan öğrencilerin lehine daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu sonuç imam hatip liselerinde genel olarak sözel içerikli derslerin ağırlıklı olması, öğrencileri daha çok ezbere dayalı öğrenmeye yöneltmesi ile açıklanabilir.

Tablo-9: Öğrenme Yaklaşımları Ölçeği Puanlarının Derslere Devam Durumu Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Öğrenme yaklaşımı	Derse devam	N	Ortalama	Standart Sapma	F	p
Derin öğrenme	Hiç	9	25,77	9,27	1,526	0,195
	Yarisından azına	19	27,84	6,50		
	Yarı yarıya	36	28,83	9,26		
	Yarisından fazla	72	26,11	6,51		
	Tamamına	167	28,49	7,80		
Yüzeysel öğrenme	Hiç	9	29,55	11,75	2,139	0,076
	Yarisından azına	19	32,05	5,08		
	Yarı yarıya	36	32,47	7,91		
	Yarisından fazla	72	32,22	6,02		
	Tamamına	167	30,04	6,41		

Tablo-9'da öğrencilerin her bir öğrenme yaklaşımına ilişkin ortalama puanlarının derse devam değişkenine göre karşılaştırmasını gösteren ANOVA sonuçları neticesinde, hem derin öğrenme ($p=0,195>0,05$) hem de yüzeysel öğrenme yaklaşımı ($p=0,076>0,05$) ile öğrencilerin derslere devam durumu arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir.

Tablo-10: Öğrenme Yaklaşımları Ölçeği Puanlarının Derste İşlenen Konuları Tekrar Etme Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Öğrenme yaklaşımı	Derste işlenen konuları tekrar etme	N	Ortalama	Standart Sapma	F	p
Derin öğrenme	Hiç	79	24,63	7,67	25,333	0,00
	Bazen	200	28,08	6,94		
	Her zaman	2	36,41	7,00		
Yüzeysel öğrenme	Hiç	79	31,56	6,84	5,810	0,003
	Bazen	200	31,24	6,58		
	Her zaman	24	26,58	5,77		

Tablo-10 incelendiğinde, öğrencilerin derin öğrenme eğilimlerinin derste işlenen konuları sürekli tekrar edenlerin (36,41) lehine olmak üzere anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($p=0,000<0,05$). Aynı şekilde öğrencilerin yüzeysel öğrenme eğilimlerinin de derste işlenen konuları hiç tekrar etmeyenlerin (31,56) lehine olmak üzere anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p=0,003<0,05$). Bu durum muhasebe derslerinin içeriği, genel olarak sayısal ve birbiri ile bağlantılı konular olduğu için işlenen konuların sık sık tekrar edilmesi derinlemesine öğrenmeye, hiç tekrar edilmemesi ise yüzeysel öğrenmeye yöneltmesiyle açıklanabilir.

Tablo-11: Öğrenme Yaklaşımları Ölçeği Puanlarının Not Ortalaması Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Öğrenme yaklaşımı	Başarı durumu	N	Ortalama	Standart Sapma	F	p
Derin öğrenme	2.00'dan az	71	27,59	8,01	3,780	0,005
	2.00-2.49	121	26,85	6,92		
	2.50-2.99	82	28,06	7,22		
	3.00-3.49	22	30,31	8,83		
	3.50 ve üzeri	7	37,14	12,48		
Yüzeysel öğrenme	2.00'dan az	71	29,91	6,53	1,763	0,136
	2.00-2.49	121	31,53	5,96		
	2.50-2.99	82	31,69	6,70		
	3.00-3.49	22	29,72	8,85		
	3.50 ve üzeri	7	26,85	10,74		

Son olarak öğrencilerin her bir öğrenme yaklaşımına ilişkin ortalama puanlarının başarı durumu değişkenine göre karşılaştırmasını gösteren ANOVA sonuçları, öğrencilerin derin öğrenme yaklaşımı puanlarının anlamlı bir farklılık gösterdiğini ($p=0,005<0,05$), yüzeysel öğrenme yaklaşımı puanlarının ise anlamlı bir farklılık göstermediğini ($p=0,136>0,05$) ortaya koymaktadır. Farkın yönünü belirlemeye yönelik öğrencilerin derin öğrenme yaklaşımına ilişkin ortalama puanlarına bakıldığında, başarı durumu 3.50 ve üzeri (37,14) olan öğrencilerin lehine daha yüksek olduğu görülmektedir. Genel başarı durumu yüksek olan öğrenciler genelde derslere aktif olarak katılan, neyin nereden geldiğini sorgulayan ve öğrendiklerinin ilerde işine yarayabileceğini düşünerek hareket eden yani derinlemesine öğrenmeye eğilimli öğrencilerdir. Başarı durumu değişkenine göre elde edilen sonucunda bu durumu destekler nitelikte olduğu söylenebilir.

6. SONUÇ

Muhasebe bilim dalının ve mesleğinin doğası gereği sahada teori ve uygulamayı eş zamanlı olarak yürütebilen, alanına hâkim ve meslek ahlakına sahip bireylerin yetiştirilmesi büyük önem arz etmektedir. Bu özelliklere sahip bireyler, ancak eğitim kurumlarında verilen muhasebe derslerini, yüzeysel ve ezbere dayalı öğrenmeden kaçınarak, derinlemesine ve uygulamaya dönük öğrenmeyi tercih ederek yetişebilirler. Bu öğrenme sürecinde öğrencilerin öğrenme eğilimlerini içsel veya dışsal birçok değişken etkileyebilir. Dolayısıyla muhasebe eğitiminde özellikle derinlemesine öğrenmeye etki edebilecek tüm faktörler ayrıntılı olarak değerlendirilmelidir.

Bu kapsamda söz konusu çalışma, lisans düzeyinde muhasebe derslerinden en az birini alan öğrencilerin öğrenme yaklaşımlarına eğilimli olma düzeylerini belirlemeyi ve bazı değişkenler ile öğrenme yaklaşımları arasında ilişki olup olmadığını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda Bayburt Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde okuyan ve muhasebe derslerinden en az birini almış olan öğrencilere ile anket çalışması yapılmıştır. Anket çalışması sonucunda elde edilen veriler SPSS programı yardımıyla analiz edilerek aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Öğrencilerin öğrenme yaklaşımlarına eğilimli olma düzeyleri arasında, öğrenme eğilimleri toplam puanlarının ortalamasından hareketle, ne derin öğrenme ne de yüzeysel öğrenme yaklaşımı açısından baskın olarak nitelenebilecek kadar ciddi bir fark görülmektedir. Ancak kısmen de olsa öğrencilerin muhasebe eğitiminde yüzeysel öğrenmeye eğilimli oldukları söylenebilir. Bu sonuç muhasebe eğitiminde her iki öğrenme yaklaşımına yönelik özelliklere sahip öğrencilerin olduğu şeklinde değerlendirilebilir. Muhasebe eğitiminden beklentiler dikkate alındığında,

derinlemesine öğrenmeyi engelleyici öğrenci-öğretici kaynaklı sorunlara çözümler aranmalıdır. Ayrıca öğrencilerin derin öğrenme ve yüzeysel öğrenme yaklaşımlarına ilişkin ortalama puanlarının orta seviyelerde ve birbirine yakın olması durumu, verilen muhasebe eğitiminin ve mezun olan öğrencilerin kalitesi hakkında ilgililere fikir sunabilir.

Öğrencilerin öğrenme yaklaşımlarına eğilimli olma düzeyleri ile bazı değişkenler arasında bir ilişki olup olmadığını tespit etmeye yönelik sonuçlara bakıldığında, yüzeysel öğrenme yaklaşımı cinsiyet, eğitim şekli, derse devam durumu ve başarı durumu arasında anlamlı bir fark bulunamazken, yaş, sınıf, mezun olunan lise türü ve derse tekrar etme arasında anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Derin öğrenme yaklaşımı ile de cinsiyet, eğitim şekli, yaş, sınıf, mezun olunan lise türü ve derse devam durumu arasında anlamlı bir fark görülmemiş, derste işlenen konuları tekrar etme ve başarı durumu arasında anlamlı bir fark bulunmuştur.

Yüzeysel yaklaşım ile anlamlı farklılıklar bulunan değişkenlerin yönüne bakıldığında, 21 ve üzeri yaş aralığında, son sınıfta olan, imam hatip lisesi mezunu ve derste işlenen konuları hiç tekrar etmeyen öğrencilerin, yüzeysel öğrenmeye daha meyilli oldukları görülmektedir. Bu durum insanın yaşı ilerledikçe öğrenme kabiliyetinin zayıflaması, imam hatip liselerinden mezun olan öğrencilerin daha çok sözel derslere dayalı bir müfredattan eğitim almaları ve öğrenciler muhasebe derslerine sürekli devam etseler dahi tekrar etme noktasında ciddi eksiklikler olduğu için yüzeysel öğrenmeye eğilimli olmaları ile açıklanabilir.

Derin öğrenme ile anlamlı farklılıklar bulunan değişkenlerin yönü incelendiğinde, derste işlenen konuları sürekli tekrar eden ve not ortalaması yüksek olan öğrencilerin derin öğrenmeye daha yatkın oldukları tespit edilmiştir. Muhasebe derslerinin genel olarak zorluk dereceleri düşünüldüğünde, bu derslerde başarılı olmak isteyen bir öğrenci, derslere sürekli ve aktif bir şekilde katılmalı ve derste işlenen konuları sık sık tekrar etmelidir. Bu durum, hem derin öğrenmeyi hem de genel başarıyı beraberinde getirecektir.

Muhasebe eğitiminden beklentilerden ve öğrencilerin öğrenme yaklaşımlarının değişebileceği gerçeğinden yola çıkarak, öğrenme süreci üzerinde etili olabilecek öğrenci-öğretici kaynaklı birçok faktörlere yönelik çözüm önerileri geliştirilmelidir. Örneğin, muhasebe eğitimi ağırlıklı bir alanı tercih edecek öğrencilerin bu alana karşı özel ilgisinin olması ve muhasebe grubu derslerinin zor olduğu yönündeki ön yargılarının yıkılması ile muhasebe eğitiminde başarı sağlanabilir. Ayrıca derslere ilgili öğretim elemanının girmesi, ders esnasında öğrencinin de aktif katılımının sağlanması ve öğrencilere başarı inancını aşılayabilecek şekilde bir eğitim öğretimin verilmesi derinlemesine öğrenmeyi artırabilir.

KAYNAKÇA

- Akgül, A. Çevik, O. (2003), İstatistiksel Analiz Teknikleri, Emek Ofset, Ankara.
- Ayanoğlu, Y., Ciğer, A., Abuhanoğlu, H., & Aydın, S. (2014). "İşletme Alanındaki Lisans ve Önlisans Öğrencilerinin Öğrenme Yaklaşımları Üzerine Bir Araştırma". Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 42, 77-92.
- Batı, A. H., Tetik, C., & Gürpınar, E. (2010). "Öğrenme Yaklaşımları Ölçeği Yeni Şeklini Türkçeye Uyarlama ve Geçerlilik Güvenirlik Çalışması". Türkiye Klinikleri Journal of Medical Sciences, 30(5), 1639-1646.
- Biggs, J., Kember, D., & Leung, D.Y.P. (2001). "The Revised Two-Factor Study Process Questionnaire: R-SPQ-2F". British Journal of Educational Psychology, 71, 133-149.
- Biggs, J.B. (1999). Teaching for quality learning at university. Buckingham: Open University Press.
- Byrne Marann, and Flood Barbara. (2005). "A study of accounting students' motives, expectations and preparedness for higher education." Journal of Further and Higher Education 29(2), 111-124.
- Demirkan, Şefika. (2001). "Muhasebe eğitim yöntemleri." XX. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, Muhasebe Eğitiminde Yeni Ufuklar, 23-27 Mayıs.
- Ekinci, Necla. (2009). Üniversite öğrencilerinin öğrenme yaklaşımları. Eğitim ve Bilim Dergisi, 34(151), 74-88.
- Ellez A. Murat ve Sezgin Gamze (2002). Öğretmen Adaylarının Öğrenme Yaklaşımları. V. Ulusal Fen ve Matematik Eğitimi Kongresi. Ankara: Orta Doğu Teknik, Üniversitesi, http://old.fedu.metu.edu.tr/ufbmek-5/b_kitabi/PDF/OgretmenYetistirme/Bildiri/t288.pdf, Erişim Tarihi: 04.03.2018
- Entwistle, N. (1988). Styles of learning and teaching. London: David Fulton.
- Entwistle, N. J., & Entwistle, A. (1991). Contrasting forms of understanding for degree examinations: the student experience and its implications. Higher education, 22(3), 205-227.
- Figen zaif ve Ayanoğlu yıldız. (2007). Muhasebe Eğitiminde Kalitenin Arttırılmasında Ders Programlarının Önemi: Türkiye’de Bir İnceleme, Gazi üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 9(1), 115-136.

Hall, M., Ramsay, A., & Raven, J. (2004). "Changing the Learning Environment to Promote Deep Learning Approaches in First-Year Accounting Students". *Accounting Education*, 13(4), 489-505.

Hassall, T., & Joyce, J. (2001). Approaches to Learning of Management Accounting Students. *Education+ Training*, 43(3), 145-153.

Hatunoğlu, Zeynep. (2006). "Muhasebe eğitiminde bilgi teknolojisi kullanımının sunum kalitesine olan etkilerinin tespitine ilişkin bir araştırma." *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 30, 190-200.

<http://www.surveysystem.com/sscalc.htm>

Kaymaz Balsarı Çağnur ve Aslantürk Banu Esra, (2007), "Kavram Haritaları ve Muhasebe Eğitimi, Yönetim Muhasebesi Uygulaması", XXVI. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, Antalya.

Marton, F. & Saljo, R. (1976a). On qualitative differences in learning-I: outcome and process. *British Journal of Educational Psychology*, 46, 4–11.

Marton, F. & Saljo, R. (1976b). On qualitative differences in learning-II: Outcome as a function of the learner's conception of the task. *British Journal of Educational Psychology*, 46, 115–127.

Önder, İ., ve Beşoluk, Ş. (2010). Düzenlenmiş iki faktörlü çalışma süreci ölçeği'nin (R-SPQ-2F) Türkçeye uyarlanması. *Eğitim ve Bilim*, 35(157), 55-67.

Öztürk M. (2018). Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Derin ve Yüzeysel Öğrenme Yaklaşımlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi, *Business & Management Studies: An International Journal*, 6(1), 48-67

Ramsden, P. (1992). *Learning to teach in higher education*. London: Routledge.

Sayın, Ş., Yeğinboy, Y., & Ektüfekçi, F. (2005). Dokuz Eylül Üniversitesi, İİBF'de Öğrenci Açısından ve Altyapı Bakımından Muhasebe ve Finans Eğitiminin Etkinliğinin Ölçülmesi ve Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 26, 101-108.

Tazegül, A., & Gerekan, B. (2017). "Lisans Düzeyinde Muhasebe Dersi Alan Öğrencilerin Ders Çalışma Yaklaşımlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi: TRA2 Bölgesi Üniversitelerinde Bir Uygulama". *Electronic Turkish Studies*, 12(24), 179-192.